

ELEMENTS ANAFÒRICS I LOCALITAT

---

s ben sabut que la distribució dels pronoms febles de tipus anafòric té certes restriccions en les llengües romàniques. En català, castellà, francès i italià, el pronom feble anafòric *es / se* no pot aparèixer en oracions passives o construccions d'elevació, tal com ho mostren les oracions següents:

- (1) * Els meus amics *es* foren presentats.
- (2) * L'Enric *es* sembla fidel.

El mateix tipus d'agramaticalitat s'obté si el pronom feble apareix amb un Sintagma Nominal (SN) reflexiu o recíproc:

- (3) a. * Elles *es* foren presentades *a si mateixes*.
- b. * Elles *es* foren presentades *l'una a l'altra*.

Les oracions gramaticals exemplificades a (4) mostren, però, que la impossibilitat que aparegui una anàfora en construccions de passiva o d'elevació es restringeix als casos en què el SN anafòric ve acompanyat d'un clític. Si aquest no hi és present, la construcció és acceptable:

- (4) a. Elles foren presentades *a si mateixes*.
- b. Elles foren presentades *l'una a l'altra*.

Des que Kayne (1975) va fer notar la agramaticalitat de l'equivalent a (1) en francès, s'han proposat moltes hipòtesis en la literatura generativa per donar compte dels contrastos que hem exemplificat. Burzio (1982) suggereix que els pronoms febles anafòrics tenen la propietat particular d'haver de satisfer el principi A de la Teoria del Lligam a tots els nivells de representació.¹ Les agramaticalitats exemplificades a (1), (2) i (3a,b)

(1) Segons aquest principi una anàfora ha d'estar m-comandada per un antecedent (amb el qual és correferencial) present en la mateixa oració.

La definició de m-comandament és la següent:

A m-comanda B ssi., (i) A no domina B i, (ii) la primera projecció màxima que domina A també domina B.

s'explicarien, segons Burzio, perquè el clític no està lligat per un antecedent en l'estructura profunda ja que el subjecte d'una passiva i d'un verb d'elevació és un subjecte derivat.

Rizzi (1986) suggereix que les agramaticalitats exemplificades a (1)-(3) reflecteixen algunes propietats de les cadenes argumentals, independents de la clització anafòrica *per se*. Rizzi atribueix la incompatibilitat d'un subjecte derivat amb un clític anafòric (reflexiu o recíproc) al requeriment de localitat estricta que les cadenes argumentals ben formades han de satisfer. Aquesta condició de localitat es formula de la següent manera segons Rizzi:

- (5) Una cadena $C(a_1, \dots, a_n)$, amb el paper temàtic T és una cadena ben formada si a_i i a_{i+1} són baules successives a C i a_i lliga localment a_{i+1} .

Aquest requeriment no es satisfà a (1) - (3), que conformen la configuració abstracta (6):

- (6) * $SN_i \dots cl_i \dots t_i \dots (SN_i)$
 on cl_i m-comanda t_i .

La cadena (SN_i, t_i) del subjecte derivat, obtinguda per moviment, queda "tallada" per un pronom feble, el reflexiu / recíproc *es / se*, coindexat amb el subjecte.

Epstein (1986) fa notar, però, que els requeriments generals de formació de cadenes com el que hem expressat a (5) no semblen quedar sempre satisfets. Si adoptem el suggeriment de Chomsky (1981, 1986 a) que els SSNN anafòrics adquireixen l'estatus de variable i han de moure's a una posició no argumental a nivell de la Forma Lògica (FL), la condició (5) no es satisfà. Considerem quina seria, segons Chomsky, la FL abstracta de les oracions gramaticals (4 a, b):

- (7) $[SN_i [{}_{\alpha} \text{ anàfora } [{}_{SV} \text{ ésser } V t_i t_i]]]$

Suposeu que el SN anafòric *si mateixes / l'una a l'altra* s'ha adjuntat, a la FL abstracta (7), a una projecció que anomenarem, de moment, α . El trasllat de l'expressió anafòrica a la posició adjunta α deixa una traça t_i a la posició temàtica original. Veurem llavors que la condició (5) exclou oracions que corresponen a aquesta representació abstracta del conjunt d'expressions gramaticals si aquesta condició s'aplica tant a l'Estructura Superficial (ES) com a la FL: el SN_i no lliga localment la seva traça t_i , donat que l'anàfora traslladada a la posició α "talla" la cadena al m-comandar la traça t_i . Hem de notar també que la traça t_i del SN_i m-comanda la traça t_i de l'anàfora.

Els requeriments de localitat formen part de la definició de *Cadena* i aquesta noció és rellevant a tots els nivells de representació. Per tant, seria contradictori que els requeriments de localitat que imposen a les cadenes, estableixin condicions a la ES però no a la FL. Epstein (1986) explora dues vies alternatives per resoldre la aparent paradoxa que la gramaticalitat de (4 a, b) –que correspon a la configuració (7)– representa de cara als requeriments de localitat que hem imposat. Epstein intenta resoldre la paradoxa suggerint algunes modificacions a la definició de localitat. Aquestes modificacions serviran per excloure les oracions gramaticals (1) i (2) però no (4).²

En la secció següent discutirem les dues modificacions d'Epstein. Més tard les contrastarem amb algunes propostes teòriques més recents discutides a Chomsky (1986 b). Les conseqüències que n'extraurem ens portaran a la conclusió que les condicions de localitat, en particular aquelles que fan referència a les anàfores lèxiques, poden reduir-se a principis generals de la gramàtica i no necessiten formular-se explícitament. Veurem que les oracions amb subjecte derivat i un pronom feble anafòric transgredeixen, de fet, el Criteri Temàtic un cop hàgim aplicat una sèrie d'operacions sintàctiques que es requereixen independentment per satisfer el Principi de la Categoria Buida (d'ara endavant ECP).

1. MODIFICACIONS A LES CONDICIONS DE LA LOCALITAT: EPSTEIN (1986)

Epstein (1986) adopta la proposta de Chomsky (1981; 1986a) segons la qual els SSNN anafòrics (*si mateix, l'una a l'altra*) que apareixen en les oracions gramaticals (4) són com operadors que s'adjunten a una categoria α a la FL. Epstein assumeix que aquesta categoria α a la qual s'adjunten les anàfores és la projecció FLEX'. La FL de (4 a, b) correspon a la representació abstracta (8), segons aquesta hipòtesi:

$$(8) \quad [_{\text{FLEX}'} \text{SN}_i \quad [_{\text{FLEX}'} \text{anàfora} \quad [_{\text{SV}} \text{V} \quad t_i \quad t_i]]]$$

En aquesta representació, el subjecte derivat SN_i i l'*anàfora* elevada a FLEX' queden en una configuració de m-comandament simètric i es lliguen l'un a l'altra. Segons el sistema d'Epstein la representació (8) diferirà crucialment de la de les oracions agramaticals que contenen pronoms febles en què, en les darreres, el clític no s'eleva sinó que roman al Sintagma Verbal (SV) tant a la ES com a la FL. Considereu la configuració (9) que correspon a les oracions inacceptables (1) i (2):

$$(9) \quad [_{\text{FLEX}'} \text{SN}_i \quad [_{\text{SV}} \text{cl}_i \quad \text{V} \quad \dots \quad t_i \quad (\text{SN}_i)]]$$

(2) A Epstein (1986) no es discuteixen oracions del tipus (3 a, b) que mostren doblament de clític.

Noteu que en aquesta representació el clíctic anafòric no lliga ni m-comanda el subjecte derivat SN_i .

Epstein proposa dues definicions alternatives de localitat. La primera té en compte la simetria o asimetria respecte del lligam i m-comandament entre el subjecte derivat i l'objecte (anàfora o clíctic):

- (10) *A lliga localment B ssi. A lliga B i, si G lliga B, llavors G lliga A o G=A.*
(Epstein (1986: 196)).

Aquesta definició de lligam local exclou oracions del tipus (1) i (2), que hem representat a (9) de forma abstracta, on un pronom feble anafòric apareix en la projecció SV. L'element *A* de la definició (el subjecte elevat) i l'element *G* (el clíctic coindexat amb el subjecte) no es lliguen simètricament l'un a l'altre, per tant, *B* (la traça *t* del subjecte) no queda lligat localment per *A*. Per altra banda, les oracions gramaticals (4 a, b), que corresponen a la representació lògica (8) no queden excloses, perquè els dos elements que lliguen la traça *t* (el subjecte derivat i l'anàfora elevada a FLEX') es lliguen simètricament l'un a l'altre.

Encara que Epstein no discuteix les oracions inacceptables que hem exemplificat a (3 a, b), que mostren doblament de clíctic, la definició (10) les exclou igualment. Tornem a considerar les oracions (3 a, b), que repetim tot seguit com (11 a, b), i la seva representació abstracta (12) a la FL, segons la hipòtesi d'Epstein:

- (11) a. * *Elles es foren presentades a si mateixes.*
b. * *Elles es foren presentades l'una a l'altra.*
(12) $[_{FLEX} SN_i \text{ } [_{FLEX} \textit{anàfora}_i \text{ } [_{SV} \textit{cl}_i \text{ } V \text{ } t_i \text{ } t_i]]]$

En aquesta representació el pronom feble *cl* al SV intervé entre el subjecte derivat SN_i i la seva traça *t*. Donat que el clíctic no lliga el subjecte derivat, SN_i no pot lligar localment t_i .

L'altra definició alternativa de localitat que proposa Epstein té en compte els tipus de posició, argument o no-argument (d'ara en endavant *A* o *A'*), que poden lligar la traça *t* del SN. En aquesta segona definició, les condicions de lligam local imposen la restricció que els elements que lliguen la traça han d'ocupar el mateix tipus de posició:

- (13) *A lliga localment B si A lliga -X B i no hi ha cap G tal que A lliga -X G i G lliga -X B, on X es substitueix uniformement per A o A'.*
(Epstein (1986: 199))

Aquesta segona definició dona els resultats correctes en excloure els casos (1) i (2) i permetre (4 a, b), però té el problema que no exclou les oracions agramaticals (11 a, b) que mostren doblament de clíctic, tal com veurem.

Vegem primer la configuració que correspon a les oracions inacceptables (1) i (2) que mostren un pronom feble anafòric lligant un *SN* buit en posició d'objecte.³

$$(14) * [_{FLEX'} SN_i [_{SV} cl_i V \dots t_i SN]] \quad (= (1) i (2))$$

L'estructura (14) queda exclosa per la condició de localitat (13) perquè el SN_i subjecte (=A), en posició A, no lliga localment t_i (=B) perquè hi ha un element *G*, el *SN* buit en posició A, que lliga t_i .

Les oracions gramaticals del tipus (4 a,b) que mostren un *SN* anafòric en funció d'objecte indirecte correspondran a la representació (15):

$$(15) [_{FLEX'} SN_i [_{FLEX'} anàfora_i [_{SV} \dots t_i [_{SP} P t_i]]]] \quad (= (4 a, b))$$

L'*anàfora* és aquí en una posició A'. La traça *t* de l'*anàfora* elevada a *FLEX'* queda dominada pel Sintagma Preposicional (*SP*) i no pot lligar la traça del subjecte *t*.

Noteu que la condició (13) no exclou les oracions (11 a, b) (= (3 a, b)) que mostren doblament pel clític d'un objecte indirecte anafòric. Considereu la FL de (11 a, b) seguint les propostes d'Epstein:

$$(16) * [_{FLEX'} SN_i [_{FLEX'} anàfora_i [_{SV} cl_i V t_i [_{SP} P t_i]]]]$$

Veurem que el SN_i és l'únic element en posició A que lliga la traça *t*, ja que ni l'*anàfora* adjunta ni el pronom feble són elements en posició A. La traça del *SN* anafòric és en posició A, però, com abans, queda protegida per la categoria *SP* i no pot lligar la traça del subjecte.

La condició de localitat (10) és, per tant, empíricament superior a la condició (13) perquè (13) no pot excloure les oracions inacceptables (11 a, b).

Una qüestió important que aquesta anàlisi no pren en consideració és l'estatus categorial dels objectes indirectes. No està gens clar que els objectes indirectes (anafòrics o no) siguin SSPP tal com Epstein assumeix sense discussió. És possible que es tracti de SSNN que reben Cas inherent (Datiu) del verb que els assigna paper temàtic (Chomsky (1986 a)). Segons aquesta hipòtesi, la preposició *a* no es projecta com una categoria, sinó que s'insereix en l'estructura superficial com una simple marca de Cas. Una indicació que aquesta hipòtesi pot ser la correcta ens ho dona el fet que cadenes argumentals amb Cas Datiu poden aparèixer en contextos on no és possible l'assignació de Cas estructural, tal com les construccions en passiva:

$$(17) \text{ En Joan}_i \text{ li}_j \text{ fou presentat } t_i \text{ SN}_j$$

(3) Assumim la hipòtesi general que un pronom feble està sempre co-indexat amb un *SN* que, en alguns casos, pot estar lèxicament especificat.

Els objectes indirectes no serien, doncs, SSPP sinó SSNN marcats amb la preposició *a*. Si això és així, la definició (13) d'Epstein no fa les prediccions correctes en acceptar (15), si la traça del SN anafòric t_1 no queda dominada per la projecció SP. Segons la proposta d'Epstein (15), sense la projecció SP quedaria exclosa, com (14).

2. LA CONDICIÓN (10)

Deixant de banda la qüestió de l'estatus categorial del complement indirecte, les propostes teòriques recents discutides a Chomsky (1986 b) ens porten a reexaminar independentment la condició (10) d'Epstein que semblava empíricament adequada. En el marc teòric assumit a Chomsky (1986 b) les operacions de moviment queden regulades per dues condicions: Preservació d'Estructura (Emonds (1976)) i el Criteri Temàtic. Segons la primera, el cap X° d'una estructura X-barra només pot traslladar-se a un altre cap Y° . Una projecció màxima pot traslladar-se a una posició d'Especificador o adjuntar-se a una altra projecció màxima no argumental. Aquesta darrera restricció queda justificada pel Criteri Temàtic (Chomsky (1986 b: 16)).

Torneu a considerar les oracions gramaticals (4 a, b) que repetim en els exemples (18 a, b) per facilitar l'exposició:

- (18) a. Elles foren presentades *a si mateixes*.
 b. Elles foren presentades *l'una a l'altra*.

Suposem, seguint Chomsky (1981), que els SSNN anafòrics han de traslladar-se a una posició A' a la FL. Recordem que aquesta operació de moviment queda restringida per les condicions que hem esmentat: Preservació d'Estructura i Criteri Temàtic. Aquestes condicions ens porten a reconsiderar el tipus de projecció a la qual es pot adjuntar el SN anafòric a la FL, és a dir, hem de preguntar-nos quin tipus de projecció seria α en la representació abstracta (7):

$$(19) [_{\text{FLEX}'} \text{SN}_i [_{\alpha} \text{ anàfora } [_{\text{SV}} \text{V } t_1 t_1]]] \quad (= (7))$$

Donat que *si mateixes* / *l'una a l'altra* són projeccions màximes, hem d'assumir que α en l'estructura (19) ha de ser una projecció adjunta al SV, que és una categoria no argumental. Les projeccions intermèdies X' no permeten adjunció, en particular, no permeten l'adjunció d'una projecció màxima perquè violarien la condició de Preservació d'Estructura. Per tant, el SN anafòric no pot haver-se traslladat a FLEX', tal com Epstein proposa. Ara bé, si el SN anafòric s'adjunta al SV, la condició de localitat (10) no queda satisfeta perquè l'*anàfora* i el SN subjecte no es lliguen simètricament l'un a l'altra a (19), si $\alpha = \text{SV}$. Aquest tipus d'oracions haurien de ser doncs agramaticals, segons la condició (10).

Considerem ara les oracions agramaticals que mostren subjectes derivats i pronoms febles anafòrics, tal com (1) i (2):

- (20) a. * Els meus amics_i [*es*_i foren presentats *t*_i SN_i] (= (1))
 b. * L'Enric_i [*es*_i sembla [*t*_i fidel SN_i]] (= (2))

Seguint Kayne (1989), assumirem que els pronoms febles, anafòrics o pronominals, es generen a la base com un cap X^o. Els clítics formen una cadena amb una posició d'argument SN. Com a caps, els clítics poden traslladar-se per transformació a un altre cap Y^o però no a una projecció màxima, segons la condició de Preservació d'Estructura. En les oracions (20 a, b), el clíctic *es* / *se* pot traslladar-se, per tant, al cap FLEX^o:

- (21) [_{FLEX^o} SN_i [_{FLEX^o} *se* ...] [_{SV} ... *t*_i SN_i]]

Noteu que des d'aquesta posició el pronom feble m-comanda i queda m-comandat pel subjecte derivat. Un altre cop la condició (10) prediu, incorrectament, que aquestes oracions haurien de ser acceptables. De fet, la condició (10) pot donar compte de la distinció entre (19) i (21) respecte de la gramaticalitat, però de forma oposada a la que proposa Epstein. Una possible solució fóra la de modificar la condició (10) i imposar les condicions de localitat en els termes següents:

- (22) A lliga localment B ssi. A m-comanda i queda coindexada amb B, i no hi ha cap G tal que G m-comanda i queda coindexada amb A i B.

Els efectes d'aquesta condició en els tipus d'oracions que estem considerant serien d'excloure un subjecte derivat coindexat amb un element al cap FLEX^o si aquest element té un altre paper temàtic. Veurem ara, però, que la condició (22) no ens exclou un altre tipus d'oració inacceptable, la que exemplifiquem a (23 a) discutida a Lasnik (1985). Aquest tipus d'oració, l'equivalent de la qual és inacceptable en totes les llengües, es podria derivar hipotèticament, de la gramatical (23 b):

- (23) a. * En Joan_i fou acceptat que [*ell*_i acomiadés *t*_i]
 b. Fou acceptat que [*ell* acomiadés *en Joan*]

Tal com es comenta a Lasnik (1985), no hi ha res que prohibeixi coindexar *ell* amb *en Joan* en la ES (23 a), donat que la teoria del lligam no s'aplica en la EP. Com a resultat, la traça *t*_i del SN preposat pot satisfer el principi A de la teoria del lligam. Vegeu que a (23 a) l'objecte *en Joan* s'ha traslladat a una posició no-temàtica i, per tant, el Criteri Temàtic queda igualment satisfet.

Respecte de les condicions de localitat, (23 a) quedava ja exclosa per la condició proposada a Rizzi (1986) que hem esmentat a (5), però no per la condició (22). Ens trobem novament amb una contradicció molt similar a la que hem fet notar abans, perquè la condició (5) ens exclou incorrectament les oracions (18 a, b) (= (4 a, b)) a la FL.

De la agramaticalitat de (23 a) i la gramaticalitat de (18 a, b) ens en donava compte la condició (13) d'Epstein que imposava restriccions en el tipus de lligam local respecte de la posició (A o A') que ocupa l'element que "talla" la cadena argumental. Hem de recordar, però, que la condició (13) és empíricament inadequada perquè prediu, incorrectament, la gramaticalitat de les oracions amb subjecte derivat que mostren doblament de clíctic anafòric.

En la secció següent suggerirem que les oracions que mostren un subjecte derivat i un pronom feble anafòric, així com les oracions universalment malformades del tipus (23 a) queden excloses pel Criteri Temàtic que és un principi bàsic de la gramàtica universal. La nostra hipòtesi té l'avantatge d'evitar fer esment de condicions de localitat especialment dissenyades per donar compte de la possible distribució dels pronoms febles anafòrics en les llengües romàniques. Si la nostra hipòtesi és correcta, serà teòricament superior a qualsevol hipòtesi que hagi de proposar condicions de localitat explícites per tal de ser empíricament adequada. Veurem concretament que les oracions agramaticals que hem discutit tenen un denominador comú: la seva inacceptabilitat es deu al requeriment bàsic que les cadenes argumentals han de ser interpretables i no es poden creuar a cap nivell sintàctic, és a dir, dues cadenes independents no poden arribar a convergir en una única posició temàtica.

Per tal de veure com arriben a creuar-se les cadenes temàtiques en les oracions agramaticals que hem examinat fins ara, hem de considerar primer de quina forma se satisfà el Principi de Categoria Buida (ECP) en les estructures que mostren subjectes derivats.

3. ORACIONS PASSIVES I D'ELEVACIÓ

Assumirem, seguint Chomsky (1981) i la literatura subsegüent, que les traces han de quedar pròpiament regides. Adoptarem també el suggeriment de Chomsky (1986 b) que les cadenes que s'obtenen aplicant les regles de moviment han de satisfer el Principi de la Categoria Buida (ECP). És a dir, considerarem que l'ECP és una propietat de les cadenes. Una cadena de més d'una posició, que s'hagi obtingut per moviment, satisfarà l'ECP si totes les traces estan pròpiament regides. Aquesta condició de recció pròpia se satisfà quan la traça es coindexa per mitjà d'un procés gramatical amb un antecedent que la m-comanda, i no hi ha cap *barrera*⁴ que intervingui entre l'antecedent i la traça. Una cadena com la que representem de forma abstracta a (24) no satisfarà l'ECP si la projecció α és una *barrera*: α bloquejarà la recció pròpia de la traça t_i pel seu antecedent X_i :

(4) Una projecció SX, SX $\neq$ FLEX", és una *barrera* si SX no és un complement estructural d'una categoria lèxica. Qualsevol projecció SY pot esdevenir una *barrera* si domina immediatament SX, i SX no és el complement d'una categoria lèxica. (Chomsky, 1986 b: 14).

(24) * ... X_i ... [α ... t_i ...] si α és una barrera.

Considerem ara com satisfarem l'ECP en les estructures que mostren subjectes derivats com les que exemplifiquem a (25):

- (25) a. Els nostres amics_i [sv foren presentats t_i]
 b. L'Enric_i [sv sembla [OR t_i fidel]]

Donat que la projecció SV, una barrera, intervé entre el SN traslladat i la traça, Chomsky (1986 b: 74-76) proposa que les cadenes argumentals en configuracions de passiva i elevació poden satisfer l'ECP per mitjà de la formació d'una cadena estesa obtinguda per elevació de V° a FLEX°. Aquest procés podem representar-lo en la configuració (26) que correspondrà a la derivació de (25 a, b):⁵

(26) [SN_i [FLEX° V_j Tem. + Conc.] [sv t_j ... [β ... t_i ...]]]

En aquesta configuració, V_j representa el cap verbal que hem traslladat a FLEX° (*semblar / ésser*), β representa la projecció que domina el SN_i en l'estructura profunda, que hem traslladat a la posició de subjecte a (25 a, b). β és doncs un segment de la projecció SV a (25 a) i una oració reduïda (OR) a (25 b). L'elevació de *semblar / ésser* al cap FLEX° té l'efecte d'eliminar la barrera que imposava la projecció SV i que impedia que la traça quedés regida pel seu antecedent. Segons Chomsky (1986 b: 75), la categoria FLEX, a la que elevem el cap V° amb índex *j*, queda coindexada amb el subjecte derivat sota la relació de concordança que sempre s'obté entre el cap d'una projecció i el seu especificador. L'aplicació de moviment i la concordança creen una cadena estesa amb índex *i, j*. Aquesta cadena estesa satisfà l'ECP: t_j, la traça del verb traslladat a FLEX°, està regida pel seu antecedent, mentre que l'element terminal t_i queda regit indirectament per SN_i i directament per t_j que és una de les baules de la cadena estesa.

Assumint aquesta hipòtesi, reconsiderem un altre cop les oracions agramaticals (1) i (2):

- (27) a. * Els meus amics_i [e_s_i foren presentats t_i SN_i] (= (1))
 b. * L'Enric_i [e_s_i sembla [t_i fidel SN_i]] (= (2))

A aquestes oracions malformades, que tenen un subjecte derivat i un clíctic anafòric, els correspondrà la configuració (28) en la EP:

(28) [FLEX° [FLEX° FLEX° [sv se V ... [β SN ... SN]]]]

(5) L'elevació de V° a FLEX° té l'efecte d'amalgamar l'entrada lèxica del SV amb els trets de Temps i Concordança.

Seguint Kayne (1989) considerem els pronoms febles caps nominals al SV. Els pronoms febles estàn coindexats amb una posició argumental, que hem representat com SN a (28). Igual que en la representació 26, β és una projecció verbal o una oració reduïda.

Suposem ara que apliquem una sèrie d'operacions d'elevació: SN es trasllada a la posició [ESPEC, FLEX^o] per tal de rebre Cas, i els caps *se* i V^o al cap FLEX^o. Aquesta darrera transformació permetrà que l'ECP es satisfagui en la cadena (SN_i, t_i) del subjecte elevat, tal i com Chomsky proposa. Aquesta sèrie de transformacions, que necessitem independentment per satisfer els requeriments de Cas i recció pròpia, resulten, però, en la següent estructura derivada que és agramatical:

$$(29) * [_{\text{FLEX}^o} \text{SN}_i [_{\text{FLEX}^o} se_i + V_j + \text{Temp.} + \text{Conc.} [_{\text{SV}} t_j [_{\beta} \dots t_i \dots \text{SN}_i]]]]$$

La Cadena estesa C_{ij} satisfà l'ECP i la traça t queda pròpiament regida pel seu antecedent mitjançant la baula t_j, tal com hem discutit abans quan comentàvem l'estructura (26). El subjecte SN_i i el clític anafòric *se*_i, al cap FLEX^o, encapçalen respectivament dues cadenes temàtiques diferents que han de coindexar-se per satisfer el principi A de la teoria del lligam (donat el caràcter anafòric de la cadena que encapçala el clític). Un cop hem aplicat l'operació d'elevació de *se*+V_j a FLEX^o les cadenes independents (SN_i, t_i) i (*se*_i, SN_j) convergeixen en la estructura superficial en la posició temàtica t_i, a β , al formar la cadena estesa: el pronom feble *se* es converteix en una baula de la cadena a la qual pertany la traça t que queda pròpiament regida.

Quan l'ECP es satisfà en estructures que mostren subjectes derivats i pronoms febles anafòrics, la cadena (SN_i, t_i) del subjecte es "reinterpreta" en l'estructura superficial pel que fa al seu paper temàtic, donat que, com hem dit, una altra cadena (la del pronom feble anafòric) s'hi creua en la posició t_i. Aquest entrecreuament transgredeix el Criteri Temàtic i, consegüentment, el Principi de Projecció que requereix que els papers temàtics no s'alterin en el curs de la derivació. Si, pel contrari, *se*+V no s'elevés al cap FLEX^o, l'estructura esdevindria mal formada perquè l'ECP no quedaria satisfet. Resumint, no hi ha cap derivació possible d'aquestes oracions que no transgredeixi un o altre principi gramatical.

La nostra hipòtesi pot explicar perquè els SSNN anafòrics com *si mateix* o *l'un a l'altre* poden aparèixer en estructures que mostren subjectes derivats, fins i tot si assumim que les anàfores adquireixen l'estatus de variable i han de traslladar-se a una posició adjunta A' en la FL. Les oracions gramaticals (4 a, b) tindran la forma lògica (31), un cop SN_i, V^o, i SN-anàfora s'hagin elevat a les seves posicions respectives:

- (30) a. Elles_i [foren presentades t_i a *si mateixes*_i] (= (4 a))
 b. Elles_i [foren presentades t_i *l'una a l'altra*] (= (4 b))

(31) [_{FLEX°} SN_i [_{FLEX°} ésser_j + FLEX°_{SV} anàfora_i [_{SV} t_j [presentades
t_i t_i]]]]]

Les cadenes (SN_i, t_i) i (anàfora_i, t_i) del subjecte derivat i l'anàfora adjunta respectivament satisfan l'ECP, donat que les respectives traces t_i i t_i estan pròpiament regides. Els requeriments generals de localitat de (5) no se satisfan, perquè una categoria coindexada amb el subjecte apareix entre aquest i la seva traça en una configuració de comandament. Al contrari de (29), (31) no és agramatical. La diferència entre una i l'altra rau en el fet que el SN-anàfora a (31) no forma part de la Cadena estesa que assegura la recció pròpia de la traça t_i del subjecte derivat. Les dues cadenes coindexades (SN_i, t_i) i (anàfora_i, t_i) no es creuen en una mateixa posició a cap nivell de representació, per tant, el Criteri Temàtic i el Principi de Projectió queden sempre satisfets.

Per acabar, retornem ara a l'oració (23 a), que repetim com exemple (32), i veurem que queda exclosa pels mateixos motius que ho és (29):

(32) * En Joan_i fou acceptat que [_{FLEX°} ell_i [_{SV} acomiadés t_i]]

Suposeu que el SN *en Joan* s'eleva a la posició de subjecte de l'oració principal i deixa una traça t_i en el SV de l'oració subordinada, tal com mostrem a (32). Suposeu també que el subjecte subordinat *ell* es coindexa opcionalment amb *en Joan*. La representació (32) satisfà els requeriments de la teoria del lligam, en particular els principis A i B, però no satisfà l'ECP: la traça t_i no queda pròpiament regida, ni pel subjecte subordinat ni pel seu antecedent real en l'oració principal, donat que la projectió SV, una *barrera*, ho impedeix. L'ECP se satisfà si el cap de SV de l'oració subordinada es trasllada al cap FLEX° que, recordem, sempre es coindexa amb el seu especificador (el subjecte) per concordança. La configuració resultant serà la següent:

(33) * En Joan_i ... [_{FLEX°} ell_i [_{FLEX°} acomiadés]_{ij} [t_j t_i]]

Com hem vist en les oracions agramaticals que contenen clítics anafòrics i subjectes derivats, aquesta configuració queda exclosa pels mateixos principis que prohibeixen creuament de cadenes. *Ell_i*, coindexat amb una traça t_i (que té un paper temàtic diferent), encapçala la cadena on t_i queda pròpiament regida. La inacceptabilitat de (33) és doncs del mateix tipus que (1)-(3 a, b): si elevem el cap verbal a FLEX° per satisfer l'ECP, la configuració que en resulta transgredeix el Criteri Temàtic i el Principi de Projectió.

Resumint, totes les transgressions a les condicions de localitat que hem anat examinant es poden reduir al requeriment bàsic que l'assignació de papers temàtics a una cadena argumental no pot alterar-se a cap nivell de representació.

M. Carme Picallo
Universitat Autònoma de Barcelona

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- BURZIO, L. (1982): "D-structure Conditions on Clitics", *Journal of Linguistic Research*, 2.
- CHOMSKY, N. (1986 a): *Knowledge of Language: Its Nature, Origin and Use*, Praeger, New York.
- (1986 b): *Barriers*, The MIT Press, Cambridge, Massachusets.
- EMONDS, J. (1976): *A Transformational Approach to English Syntax*, Academic Press, New York.
- EPSTEIN, S. (1986): "The Local Binding Condition and LF Chains", *Linguistic Inquiry*, 12.
- KAYNE, R. (1975): *French Syntax: The Transformational Cycle*, The MIT Press, Cambridge, Massachusets.
- (1989): "Null Subjects and Clitic Climbing", *The Null Subject Parameter*, O. Jaeggli i K. Safir (eds.), Kluwer, Dordrecht.
- LASNIK, H. (1985): "Illicit NP Movement: Locality Conditions on Chains", *Linguistic Inquiry*, 16.
- RIZZI, L. (1982): *Issues in Italian Syntax*, Foris, Dordrecht.
- (1986): "On Chain Formation", *Syntax and Semantics*, 19, H. Borer (ed.) Academic Press, New York.